II

(Πράξεις εγκριθείσες δυνάμει των συνθηκών ΕΚ/Ευρατόμ των οποίων η δημοσίευση δεν είναι υποχρεωτική)

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 13ης Μαΐου 2009

σχετικά με τα μέτρα C 20/07 (πρώην NN 31/07) που εφήρμοσε η Ισπανία υπέρ της Pickman

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2009) 3541]

(Το κείμενο στην ισπανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2009/849/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1,

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους [1], σύμφωνα με τα προαναφερθέντα άρθρα και αφού έλαβε υπόψη της τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Αμέσως μετά τους ισχυρισμούς του καταγγέλλοντος με επιστολή που πρωτοκολλήθηκε στις 5 Απριλίου 2006, σύμφωνα με τους οποίους οι ισπανικές αρχές εικάζεται ότι είχαν χορηγήσει κρατική ενίσχυση στην *Pickman — La Cartuja de Sevilla S.A.* (στο εξής «Pickman» ή «επιχείρηση»), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (στο εξής «Επιτροπή») ζήτησε πληροφορίες από τις ισπανικές αρχές με επιστολές της της 12ης Απριλίου 2006 και της 12ης Φεβρουαρίου 2007, στις οποίες οι ισπανικές αρχές απάντησαν με επιστολές τους που πρωτοκολλήθηκαν στις 7 Ιουνίου 2006, στις 30 Αυγούστου 2006 και στις 18 Απριλίου 2007.

(2) Στις 27 Ιουνίου 2007, η Επιτροπή ενημέρωσε τις ισπανικές αρχές ότι είχε αποφασίσει να κινήσει τη διαδικασία και έλαβε τις παρατηρήσεις τους με επιστολές τους της 15ης Σεπτεμβρίου 2007 και 26ης Νοεμβρίου 2007.

(3) Μετά τη δημοσίευση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* της 10ης Οκτωβρίου 2007 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης (στο εξής «απόφαση κίνησης της διαδικασίας»), με την οποία καλούνταν οι ενδιαφερόμενοι να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις του δικαιούχου της ενίσχυσης, με επιστολές του που πρωτοκολλήθηκαν στις 26 Νοεμβρίου 2007 και στις 7 Απριλίου 2008. Στις 12 Φεβρουαρίου 2008 και στις 11 Απριλίου 2008 οι παρατηρήσεις αυτές διαβιβάστηκαν στις ισπανικές αρχές οι οποίες απάντησαν στις 2 Απριλίου 2008. Δεν υποβλήθηκαν παρατηρήσεις από τρίτους ενδιαφερόμενους.

2. Ο ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ

(4) Η Pickman είναι κατασκευάστρια φαγεντιανών ειδών εστίασης (πιατικών) εγκατεστημένη στη Σεβίλλη από το 1841. Η επιχείρηση είχε από πάντα επικεντρώσει την παραγωγή της στην κατασκευή βιοτεχνικών προϊόντων υψηλού επιπέδου και στην εμπορική τους διάθεση απευθείας σε ξενοδοχεία, εστιατόρια και επιχειρήσεις εστίασης και μέσω συνεργαζόμενων καταστημάτων λιανικής πώλησης. Πρόσφατα, διεύρυνε τις δραστηριότητές της προς την αγορά των δώρων επιχειρήσεων και του εξοπλισμού ξενοδοχείων-εστιατορίων. Η Pickman απασχολεί σήμερα 140 περίπου εργαζόμενους, το δε 2005 ο κύκλος εργασιών της ανήλθε σε 4,28 εκατ. ευρώ. Ως εκ τούτου, θεωρείται μεσαία επιχείρηση [2].

[1] ΕΕ C 239 της 11.10.2007, σ. 12.

[2] Σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36).

(5) Η Pickman λειτουργεί στην αγορά της κεραμικής, η οποία εν γένει σημειώνει συνολικά πωλήσεις περίπου 26 000 εκατ. ευρώ, που υπολογίζεται ότι αποτελούν το ένα τρίτο της συνολικής ετήσιας παραγωγής και απασχολεί 222 000 εργαζόμενους. Πιο συγκεκριμένα, ο τομέας που ορίζεται ως «σερβίτσια φαγητού και διακοσμητικά αντικείμενα» παρουσιάζει ορισμένα ειδικά χαρακτηριστικά: δηλαδή χρησιμοποιεί μεγάλο εργατικό δυναμικό, συνδέεται στενά με τον τελικό καταναλωτή και είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστικός ως προς τα σχέδια και την ποιότητα. Η αγορά του είναι ανοιχτή στο διακοινοτικό εμπόριο, το δε Ηνωμένο Βασίλειο και η Γερμανία είναι οι κύριες χώρες παραγωγής και κατανάλωσης, ενώ το μερίδιο της Ισπανίας τοποθετείται κάτω από το 5 %, με ανταγωνισμό μεταξύ των κατασκευαστών. Σε εθνικό επίπεδο, στην Ισπανία λειτουργούν 11 επιχειρήσεις, με περίπου 3 000 εργαζόμενους και συνολικό ετήσιο όγκο πωλήσεων 60 εκατ. κομμάτια, ετήσιας συνολικής αξίας 84 εκατ. ευρώ ([1]).

3. ΜΕΤΡΑ

(6) Τα μέτρα που αποτελούν αντικείμενο της απόφασης κίνησης της διαδικασίας είναι τα εξής ([2]):

— Μέτρο 2: Εξόφληση χρέους 3,29 εκατ. ευρώ της Pickman προς τις κοινωνικές ασφαλίσεις μέσω ατομικής συμφωνίας που συνάφθηκε στις 11 Απριλίου 2000 διαφορετικής από τον γενικό πτωχευτικό συμβιβασμό.

— Μέτρα 3 έως 6: Σειρά συμμετοχικών δανείων, συνολικού ύψους 1,87 εκατ. ευρώ, και επιχορηγήσεις για επενδύσεις σε ενσώματα και άυλα στοιχεία συνολικού ύψους 2,59 εκατ. ευρώ, που προβλέπονται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης που υπέβαλε η Pickman στη *Junta de Andalucía* (Αυτόνομη Περιφέρεια της Ανδαλουσίας), η οποία το ενέκρινε στις 2 Μαρτίου 2004, και αναφέρεται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας στα στοιχεία 50, 51 και 52 της αιτιολογικής σκέψης.

— Μέτρα 7: Εγγύηση που χορήγησε η *Agencia de Innovación y Desarrollo de Andalucía* (Οργανισμός Καινοτομίας και Ανάπτυξης της Ανδαλουσίας, στο εξής «IDEA»), που κάλυπτε 1,3 εκατ. ευρώ, δηλαδή το 80 % του δανείου των 1,65 εκατ. ευρώ που είχε διαπραγματευθεί η Pickman με την τράπεζα και είχε επίσημα συμφωνηθεί από τα συμβαλλόμενα μέρη στις 28 Δεκεμβρίου 2005. Η εγγύηση αυτή δεν χρησιμοποιήθηκε.

4. ΛΟΓΟΙ ΚΙΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

(7) Η Επιτροπή, στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας κατέληξε προσωρινά στο συμπέρασμα ότι τα μέτρα 2 έως 7 μπορεί να αποτελούν κρατική ενίσχυση σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

(8) Δεδομένου ότι ο κύριος στόχος των μέτρων φαίνεται να είναι η ενίσχυση προβληματικής επιχείρησης, η Επιτροπή θεώρησε ότι ήταν εφαρμόσιμες οι κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων ([3]) (στο εξής «κατευθυντήριες γραμμές του 2004») δεδομένου ότι το μέτρο 7, στην περίπτωση που αποτελούσε κρατική ενίσχυση, είχε εφαρμοστεί μετά την έναρξη ισχύος των εν λόγω κατευθυντηρίων γραμμών.

(9) Ειδικότερα, η προκαταρκτική αξιολόγηση της Επιτροπής ήταν η ακόλουθη:

— τα μέτρα δεν μπορεί να θεωρηθούν ενίσχυση διάσωσης, δεδομένης της μορφής και της διάρκειάς τους,

— η Pickman μπορούσε να έχει τύχει ενισχύσεων αναδιάρθρωσης, χωρίς όμως ένα σχέδιο αναδιάρθρωσης δεν μπορούσε να αξιολογηθεί το κατά πόσον το μέτρο θα αποκαθιστούσε μακροπρόθεσμα τη βιωσιμότητα της επιχείρησης.

(10) Η Επιτροπή βασιζόμενη στις διαθέσιμες πληροφορίες αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία επίσημης έρευνας με σκοπό να εξαλείψει τις αμφιβολίες, τόσο όσον αφορά τον χαρακτήρα κρατικής ενίσχυσης των συγκεκριμένων μέτρων όσο και το συμβιβάσιμό τους με την κοινή αγορά.

5. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ

(11) Οι ισπανικές αρχές μετά την ενημέρωσή τους για την απόφαση κίνησης της διαδικασίας απέστειλαν τις ακόλουθες παρατηρήσεις σχετικά με τα διάφορα υπό εξέταση μέτρα.

Μέτρο 2: Εξόφληση χρεών στην Tesorería de la Seguridad Social (Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων)

(12) Όσον αφορά το μέτρο 2, οι ισπανικές αρχές επισημαίνουν ότι το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ως προτιμησιακός πιστωτής, υπερείχε έναντι των ανέγγυων πιστωτών, αμέσως μετά από τους πιστωτές με εγγύηση και το προσωπικό της επιχείρησης. Κατά συνέπεια, το πλεονέκτημα που προκύπτει από την υπεροχή αυτή δεν είναι η απόλυτη προτεραιότητα αλλά η δυνατότητα αποχής από τον πτωχευτικό συμβιβασμό και της επιλογής της μεμονωμένης συμφωνίας με σκοπό την επίτευξη όρων οι οποίοι, βάσει της ισχύουσας εθνικής νομοθεσίας, θα πρέπει να είναι ευνοϊκότεροι από εκείνους που εξασφαλίζει ο πτωχευτικός συμβιβασμός. Οι ισπανικές αρχές περιγράφουν επίσης λεπτομερώς τη μόνη εναλλακτική δυνατότητα, δηλαδή, την κατάσχεση συγκεκριμένων ενσώματων και άυλων στοιχείων του ενεργητικού, η οποία ωστόσο, δεν υπερέχει άλλων υποθηκών που είχαν εγγραφεί προηγουμένως ούτε υπερέχει των οφειλών έναντι εργαζομένων και ως εκ τούτου θα οδηγούσε ενδεχομένως στην ανάκτηση μικρότερου μέρους της οφειλής της Pickman.

([1]) Στοιχεία προερχόμενα από την ιστοσελίδα της Industria Europea de la Cerámica: www.cerameunie.eu και της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1073,46587259&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_product_code=KS-BW-07-001.

([2]) Για λόγους σαφήνειας, τηρείται και στην παρούσα απόφαση η αρίθμηση που είχε τηρηθεί στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας.

([3]) ΕΕ C 244 της 1.10.2004, σ. 2.

(13) Οι ισπανικές αρχές διόρθωσαν τη δήλωση που αναφέρεται στο στοιχείο 16 της αιτιολογικής σκέψης της απόφασης κίνησης της διαδικασίας και προσδιόρισαν ότι σύμφωνα με τον γενικό πτωχευτικό συμβιβασμό υπήρχαν μάλλον δύο δυνατότητες εναλλακτικές μεταξύ τους και όχι σωρευτικές: ήτοι ή η ανάκτηση του 5 % των αξιώσεων επί των οφειλών σε 75 ημέρες ή το 20 % σε 17 έτη, άτοκα.

(14) Αντίθετα, το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων εκμεταλλευόμενο τη θέση υπεροχής του, απέσχε από το να υπαχθεί στις γενικές πτωχευτικές συμφωνίες και επέλεξε τη μεμονωμένη συμφωνία, η οποία κατά τη γνώμη του αύξανε τις δυνατότητες ανάκτησης σε σχέση με εκείνες του γενικού πτωχευτικού συμβιβασμού. Κατά συνέπεια, η Pickman, που όφειλε 4 εκατ. ευρώ στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων συμφώνησε να καταβάλει το 18 % του ποσού αυτού σε οκτώ έτη, συν τόκους 3,25 % ετησίως. Επιπλέον, η μεμονωμένη συμφωνία περιελάμβανε εγγύηση ότι η συμφωνία θα ακυρωνόταν αυτομάτως, εάν κάποιος άλλος πιστωτής τύγχανε πλεονεκτικότερης αντιμετώπισης Ουσιαστικά, μετά την καταβολή των 595 676,89 ευρώ για εισφορές των εργαζομένων, στις 27 Μαΐου 2004 η Pickman κατέβαλε και ποσό 2 012 786,39 ευρώ.

(15) Τέλος οι ισπανικές αρχές υποστηρίζουν ότι το «γενικό συμφέρον», που προβλέπεται στο στοιχείο 18 της αιτιολογικής σκέψης της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, αποτελεί μέρος γενικής διατύπωσης που χρησιμοποιείται σε όλες τις συμφωνίες που συνάπτονται κατά τις διαδικασίες εξόφλησης χρεών. Ουσιαστικά, το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων επεδίωκε την ανάκτηση του μεγαλύτερου δυνατού ποσού από τον οφειλέτη, λειτουργώντας έτσι σύμφωνα με την αρχή του ιδιώτη επενδυτή σε μια οικονομία αγοράς και αρνείται οποιαδήποτε άλλη πρόθεση πέραν της επιδίωξης να ανακτήσει όσο το δυνατόν μεγαλύτερο ποσό.

Μέτρο 7: Δημόσια εγγύηση για δάνειο

(16) Οι ισπανικές αρχές ισχυρίζονται ότι όσον αφορά την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή εγγυήσεων [1] (στο εξής «ανακοίνωση για τις εγγυήσεις»), το μέτρο δεν συνιστά κρατική ενίσχυση. Καταρχάς, η Pickman δεν μπορεί να θεωρηθεί προβληματική επιχείρηση —και αυτός ήταν ο όρος για να λάβει δάνειο χωρίς την κρατική παρέμβαση— δεδομένου ότι η κατάστασή της βελτιώθηκε σημαντικά το 2005, μέχρι σημείου που να έχει θετικά αποτελέσματα το 2006. Έχαιρε δε της εμπιστοσύνης των τραπεζών οι οποίες ουσιαστικά της χορήγησαν δάνειο υπό κανονικούς όρους αγοράς, δηλαδή με το Euribor, που την εποχή εκείνη ήταν 2,783 μονάδες συν 1,25 μονάδες.

(17) Επιπλέον οι ισπανικές αρχές βεβαιώνουν ότι δεν υπήρξε κρατική ενίσχυση, δεδομένου ότι η εγγύηση είχε σχέση μόνο με μια ειδική χρηματοοικονομική συναλλαγή, δηλαδή, να καλύψει το 80 %, ήτοι 1,3 εκατ. ευρώ, του συνολικού ποσού του δανείου διάρκειας περιορισμένης στα 10 έτη. Από την άλλη πλευρά, οι ισπανικές αρχές επισημαίνουν ότι η Pickman κατέβαλε την τιμή της αγοράς για την εγγύηση δεδομένου ότι πλήρωσε ετήσιο πριμ 1,5 % και επιπλέον ενέγραψε υποθήκη υπέρ του IDEA, η οποία από μόνη της αντιπροσώπευε το 13 % των 10 950 000 ευρώ της αξίας των ακίνητων αγαθών.

Μέτρα 3 έως 6: Συμμετοχικά δάνεια και επιχορηγήσεις

(18) Οι ισπανικές αρχές δεν αμφισβητούν τον χαρακτήρα ενίσχυσης των μέτρων 3 έως 6, αλλά ισχυρίζονται ότι δεν τα ανακοίνωσαν γιατί θεώρησαν ότι αποτελούσαν τμήμα ενός καθεστώτος ενισχύσεων για επενδύσεις, δημιουργία απασχόλησης και για τις ΜΜΕ στην Ανδαλουσία, το οποίο επίσης προέβλεπε τη δυνατότητα χορήγησης ενισχύσεων διάσωσης και αναδιάρθρωσης σε προβληματικές ΜΜΕ, και είχε ήδη εγκριθεί από την Επιτροπή [2] (στο εξής «εγκεκριμένο καθεστώς»).

(19) Σχετικά με το θέμα αυτό, οι ισπανικές αρχές ισχυρίζονται ότι πληρούνται όλοι οι όροι που ορίζει το εγκεκριμένο καθεστώς. Δέχονται ότι δεν τηρήθηκε ακριβώς η διάταξη που όριζε σε 4 εκατ. ευρώ το μέγιστο συνολικό ποσό της εγκεκριμένης ανά δικαιούχο ενίσχυση, δεδομένου ότι τα μέτρα 3 έως 6 ανέρχονταν σε συνολικό ποσό 4,46 εκατ. ευρώ. Παρ' όλα αυτά, θεωρούν ότι το γεγονός ότι δεν είχαν κοινοποιήσει στην Επιτροπή το μειωμένο πλεονάζον ποσό των 0,46 εκατ. ευρώ, ή ακόμα το συνολικό ποσό της ενίσχυσης, αποτελεί διοικητική παρατυπία που δεν επηρεάζει ουσιαστικά το συμβιβάσιμο του μέτρου στο πλαίσιο του εγκεκριμένου καθεστώτος, το οποίο λογικά αναγνωρίζει και η Επιτροπή.

(20) Από την άλλη πλευρά, οι ισπανικές αρχές υποστηρίζουν ότι τα μέτρα 3 έως 6 θα πρέπει να αξιολογηθούν σύμφωνα με τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις διάσωσης και αναδιάρθρωσης προβληματικών επιχειρήσεων [3] που είχαν εγκριθεί το 1999 (στο εξής «κατευθυντήριες γραμμές του 1999»), δεδομένου ότι είναι οι μόνες που ίσχυαν όταν χορηγήθηκε η ενίσχυση, ως κατ' εξαίρεση πράξη που προβλεπόταν από το σχέδιο αναδιάρθρωσης που είχαν εκδώσει οι ισπανικές αρχές στο πλαίσιο του εγκεκριμένου καθεστώτος. Ουσιαστικά, αντίθετα με την προκαταρκτική αξιολόγηση που είχε πραγματοποιήσει η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, οι ισπανικές αρχές κρίνουν ότι το μέτρο 7 δεν πρέπει να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 15 και 16 παραπάνω) δεδομένου ότι δεν χορηγήθηκαν ενισχύσεις αναδιάρθρωσης μετά τη δημοσίευση των κατευθυντηρίων γραμμών του 2004.

[1] ΕΕ C 71 της 11.3.2000, σ. 14.

[2] N 507/2000 Καθεστώς ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα για επενδύσεις και απασχόληση· που συνδέεται με επενδύσεις και ΜΜΕ.

[3] ΕΕ C 288 της 9.10.1999, σ. 2.

(21) Επιπλέον, οι ισπανικές αρχές επιμένουν στο γεγονός ότι, σύμφωνα τόσο με τις κατευθυντήριες γραμμές του 1999 όσο και με εκείνες του 2004, η ενίσχυση θα θεωρείτο συμβιβάσιμη ενίσχυση αναδιάρθρωσης. Ουσιαστικά, το 2003 η Pickman απασχολούσε 128 εργαζόμενους και είχε κύκλο εργασιών 2,35 εκατ. ευρώ, πράγμα που τη χαρακτηρίζει ως ΜΜΕ, είδος επιχείρησης για την οποία η Επιτροπή δεν χρειάζεται να εγκρίνει σχέδιο αναδιάρθρωσης. Εν πάση περιπτώσει, το σχέδιο αναδιάρθρωσης προσαρμόζεται στις απαιτήσεις της Επιτροπής, δεδομένου ότι είναι εξαετούς διάρκειας, περιορίζεται στο ελάχιστο απαιτούμενο για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας της Pickman, όπως προκύπτει από τη συνημμένη μελέτη αγοράς, και προβλέπει σημαντική ίδια συνεισφορά της Pickman για τη βιωσιμότητά της. Σχετικά με το θέμα αυτό, οι ισπανικές αρχές παραπέμπουν σε μια απόφαση στην οποία η Επιτροπή είχε εγκρίνει ανακοινωθείσα ενίσχυση αναδιάρθρωσης για άλλη ισπανική ΜΜΕ του ιδίου τομέα με την Pickman, την *Porcelanas del Principado* ([1]), βασιζόμενες στην ουσιαστική τήρηση των όρων που καθορίζονταν στις οδηγίες του 1999 και στην περιορισμένη νόθευση του ανταγωνισμού που προκαλεί η ενίσχυση.

(22) Τέλος, οι ισπανικές αρχές επισημαίνουν τη σημασία της Pickman για την τοπική βιομηχανία στην Ανδαλουσία και στην Ισπανία, αντιπαραθέτοντας τη μακρά ιστορική και πολιτιστική της παράδοση με την περιορισμένη νόθευση του ανταγωνισμού που θα προκαλέσει μια ενίσχυση που χορηγείται σε μια ΜΜΕ με πολύ περιορισμένο μερίδιο στην αγορά.

6. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΡΙΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

(23) Μετά τη δημοσίευση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις μόνο από τη δικαιούχο —την Pickman— σχετικά με τα διάφορα υπό εξέταση μέτρα οι οποίες περιλαμβάνονται στις αιτιολογικές σκέψεις 24 έως 32.

Μέτρο 2: Εξόφληση οφειλών στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων

(24) Η Pickman διαφωνεί με την προκαταρκτική ανάλυση της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία το μέτρο 2 αποτελεί κρατική ενίσχυση, και επιβεβαιώνει τα επιχειρήματα που προέβαλαν οι ισπανικές αρχές, σύμφωνα με τα οποία η μεμονωμένη συμφωνία που υπογράφτηκε με το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ήταν προτιμότερη και εξασφάλιζε ανάκτηση όσο το δυνατόν μεγαλύτερου ποσού και το ταχύτερο δυνατό, σύμφωνα με τα κίνητρα ενός ιδιώτη πιστωτή σε οικονομία αγοράς. Η δικαιούχος επισημαίνει επίσης το γεγονός ότι από τότε έχουν εξοφληθεί όλες οι εκκρεμείς οφειλές της Pickman στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και έχουν καταβληθεί κανονικά οι μεταγενέστερες εισφορές.

Μέτρο 7: Δημόσια εγγύηση για το δάνειο

(25) Όσον αφορά το μέτρο 7, η Pickman ισχυρίζεται ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση δεδομένου ότι πληροί τους τέσσερις όρους που ορίζει η ανακοίνωση σχετικά με την εγγύηση.

(26) Ουσιαστικά, τον Δεκέμβριο 2005, η Pickman έπαυσε να είναι προβληματική δεδομένου ότι το 2005 οι ζημιές της είχαν μειωθεί από περισσότερο από 2 εκατ. ευρώ το 2004 σε περίπου 0,15 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, μπορούσε να λάβει δάνειο υπό κανονικούς όρους αγοράς και όντως έλαβε το 2004, ύψους 3,3 εκατ. ευρώ από το *Monte de Piedad y Caja de Ahorros de Huelva y Sevilla*, όταν ήταν ακόμη προβληματική, εγγυημένο εξ ολοκλήρου με εγγραφή υποθήκης. Η δημόσια αυτή εγγύηση για το δάνειο των 1,6 εκατ. ευρώ δεν κάλυπτε πάνω από το 80 % του ποσού, η δε διάρκειά του περιοριζόταν σε δέκα έτη. Τέλος, για το δάνειο καταβλήθηκε η τιμή της αγοράς: η Pickman κατέβαλε ετήσιο πριμ 1,5 % και εξασφάλισε εξ ολοκλήρου την εγγύηση με υποθήκη επί των ακινήτων αγαθών της υπέρ του IDEA.

(27) Σε απάντηση του αιτήματος της Επιτροπής για αξιολόγηση της αξίας των ακινήτων αγαθών της Pickman, κατά τα τελευταία έτη, η επιχείρηση έστειλε δύο εκτιμήσεις από ανεξάρτητους φορείς με ημερομηνία 31 Μαΐου 2005 (10 962 598,56 ευρώ) και 4 Οκτωβρίου 2007 (12 512 066,27 ευρώ). Στις 20 Μαΐου 2004, τα ακίνητα αγαθά δεν είχαν υποθηκευθεί, ενώ στις 8 Μαΐου 2007 βαρύνονταν με δύο υποθήκες, η πρώτη υπέρ της *Monte de Piedad y Caja de Ahorros de Huelva y Sevilla* και η δεύτερη υπέρ του IDEA, για ποσά αντιστοίχως 3 300 000 ευρώ συν τόκους και δαπάνες, και 1 300 000 ευρώ συν 104 000 ευρώ δαπάνες. Η Pickman υποστηρίζει ότι το συνολικό ποσό των δύο αυτών υποθηκών εξακολουθούσε να είναι αρκετά χαμηλότερο από την εκτιμηθείσα αξία των ακινήτων, και ως εκ τούτου ο πολύ περιορισμένος κίνδυνος που διέτρεχε το IDEA καλυπτόταν εκ περισσού, σύμφωνα με τη συνολική τιμή που κανονικά θα κατεβάλλετο στην αγορά. Κατά συνέπεια, η Pickman, θεωρεί ότι καλύπτονται οι τέσσερις όροι και δεν υπάρχει κρατική ενίσχυση.

Μέτρα 3 έως 6: Συμμετοχικά δάνεια και επιχορηγήσεις

(28) Η Pickman δεν αμφισβητεί την αρχική αξιολόγηση της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία τα μέτρα αποτελούν κρατική ενίσχυση, αλλά ισχυρίζεται ότι είναι συμβιβάσιμα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ και ότι καλύπτονται από εγκεκριμένο καθεστώς, το οποίο προβλέπει τη δυνατότητα χορήγησης ενισχύσεων διάσωσης και αναδιάρθρωσης σε προβληματικές ΜΜΕ.

(29) Η Pickman επισημαίνει ότι τα μέτρα πληρούν το κριτήριο που καθορίζεται στο εγκεκριμένο καθεστώς και ότι υπερβαίνουν το όριο των 4 εκατ. ευρώ μόνο κατά 0,46 εκατ. ευρώ, ποσό πολύ χαμηλότερο από το όριο των 10 εκατ. ευρώ που αναφέρεται στο σημείο 68 των κατευθυντηρίων γραμμών του 1999, όσον αφορά τα καθεστώτα για τις ΜΜΕ.

(30) Το εγκεκριμένο καθεστώς καθώς και οι κατευθυντήριες γραμμές του 1999 απαιτούν η ενίσχυση να περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο, ο δε δικαιούχος να συνεισφέρει σημαντικά στο σχέδιο για την αποκατάσταση μακροπρόθεσμα της βιωσιμότητας, ενώ δεν προβλέπει αντισταθμίσματα για τη μόνη υποχρέωση του δικαιούχου της ενίσχυσης να μην αυξήσει την παραγωγική ικανότητά του.

([1]) Απόφαση 2004/32/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 11 της 16.1.2004, σ. 1).

(31) Η Pickman υποστηρίζει ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης που επέτρεπε τα μέτρα 3 έως 6, το οποίο είχε εκπονηθεί από έναν ανεξάρτητο σύμβουλο —την Auditoria y Consulta S.A.— τον Οκτώβριο 2003 και είχε εγκριθεί από τις ισπανικές αρχές τον Μάρτιο 2004 ανταποκρίνεται πλήρως στις απαιτήσεις αυτές όσον αφορά την αρχή της «εφάπαξ ενίσχυσης», το αναγκαίο, την ίδια συνεισφορά, την απαγόρευση της αύξησης της παραγωγικής ικανότητας και τις προοπτικές μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας από διάφορες απόψεις.

(32) Τέλος, η Pickman επισημαίνει ότι τα μέτρα δεν έχουν νοθεύσει αθέμιτα τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισης μεσαίας επιχείρησης εγκατεστημένης σε περιφέρεια του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α), με μερίδιο της αγοράς πολύ περιορισμένο σε σύγκριση με τους γενικούς εμπορικούς κύκλους εργασιών, ότι έχει τηρήσει πλήρως το χρονοδιάγραμμα του εγκριθέντος σχεδίου αναδιάρθρωσης και ότι όντως είχε αποκαταστήσει τη χρηματοοικονομική της κατάσταση ήδη από το 2006, λόγος για τον οποίο δεν χρειάστηκε να εφαρμοστούν αντισταθμιστικά μέτρα.

(33) Όσον αφορά τις παρατηρήσεις της Pickman, οι ισπανικές αρχές υποστηρίζουν πλήρως τα προβληθέντα επιχειρήματα, καθώς και το συμπέρασμα ότι τα μέτρα 2 έως 7 δεν πρέπει να θεωρηθούν κρατική ενίσχυση, ενώ τα μέτρα 3 έως 6 αποτελούν υπάρχουσα ενίσχυση και ότι, εν πάση περιπτώσει, αυτή είναι συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά.

7. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ύπαρξη ενίσχυσης

(34) Σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγές οι ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οιανδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής.

(35) Ως προκαταρκτικό σημείο, η Επιτροπή θα εξετάσει το μέτρο 7 αφού αξιολογήσει το μέτρο 2, σύμφωνα με την ίδια σειρά των παρατηρήσεων των ισπανικών αρχών και της δικαιούχου. Ουσιαστικά, η αξιολόγηση του μέτρου 7 έχει συνέπειες στο σύνολο των κανόνων που θα πρέπει να εφαρμοστούν στα υπόλοιπα μέτρα 3 έως 6, όπως προαναφέρθηκε στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας και όπως ορίζεται στην παρούσα απόφαση.

Μέτρο 2: Εξόφληση οφειλών προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων

(36) Όσον αφορά το μέτρο 2, οι αμφιβολίες που εκφράζει η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας αναφέρονται στο κατά πόσον το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ενήργησε ως ιδιώτης πιστωτής, κατά τη διαπραγμάτευση του χρέους της Pickman.

(37) Καταρχάς, σύμφωνα με την ισπανική νομοθεσία, οι πιστώσεις για εισφορές κοινωνικής ασφάλισης τυγχάνουν προτιμησιακής αντιμετώπισης, που συνίσταται στη δυνατότητα σύναψης μεμονωμένης συμφωνίας αντί για τη συμμετοχή στη διαδικασία που προβλέπεται για τους μη προτιμησιακούς πιστωτές ([1]).

(38) Σχετικά με το θέμα αυτό, από τις πληροφορίες που υπέβαλαν οι ισπανικές αρχές, οι οποίες βεβαιώθηκαν με αντίγραφα των δύο συμφωνιών, προκύπτει ότι η μεμονωμένη συμφωνία την οποία συνήψε το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων με την Pickman ήταν ευνοϊκότερη απ' ό,τι η σύμβαση που συνήψε η επιχείρηση με τους γενικούς πιστωτές. Ουσιαστικά, η τελευταία αυτή σύμβαση έδινε μόνο τη δυνατότητα στους γενικούς πιστωτές να επιλέξουν μεταξύ της ανάκτησης του 5 % των αξιώσεών τους επί των οφειλών σε 75 μέρες ή το 20 % σε 17 χρόνια, άτοκα, ενώ το κράτος μέσω της μεμονωμένης συμφωνίας επιτύγχανε τη δυνατότητα να ανακτήσει το 18 % των πιστώσεων του σε 8 χρόνια, με ετήσιο επιτόκιο 3,25 %, το δε χρέος αυτό επεστράφη όντως στο σύνολό του, σύμφωνα με το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα.

(39) Η Επιτροπή αναγνωρίζει επίσης ότι, σε περίπτωση εκκαθάρισης της Pickman, η μόνη λύση που απέμενε στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα ήταν να προσπαθήσει να ανακτήσει τα οφειλόμενα μέσω κατάσχεσης ορισμένων συγκεκριμένων ενσώματων και άυλων στοιχείων του ενεργητικού. Ωστόσο, οι ισπανικές αρχές απέδειξαν επαρκώς ότι η αυτή λύση θα ήταν ελάχιστα αποδοτική: Η κατάσχεση ενσώματων στοιχείων του ενεργητικού δεν θα απέφερε ουσιαστικό αποτέλεσμα, δεδομένου ότι προείχε μια υποθήκη η οποία είχε εγγραφεί προηγουμένως υπέρ του δημοσίου οργανισμού RUMASA, και είναι λογικό να συμφωνήσουμε με την άποψη των ισπανικών αρχών ότι η ενδεχόμενη κατάσχεση των άυλων στοιχείων του ενεργητικού θα είχε αβέβαιο αποτέλεσμα, αν ληφθεί υπόψη η αναγκαστική εξάρτηση των εν δυνάμει αγοραστών, σύμφωνα με την ισπανική νομοθεσία, για τους οποίους η αξία, από τη στιγμή που αυτή διαχωρίζεται από την επωνυμία της επιχείρησης, θα ήταν πολύ περιορισμένη ακόμα και μηδενική. Τελικά, φαίνεται ότι η εκκαθάριση θα ήταν λιγότερο ευνοϊκή λύση απ' ό,τι το ενδεχόμενο που εξέτασε η ισπανική διοίκηση, η πλεονεκτική θέση της οποίας προβλεπόταν ρητά στη μεμονωμένη συμφωνία, στη ρήτρα 10 της οποίας αναφερόταν ρητά ότι η συμφωνία θα ήταν άκυρη σε περίπτωση που παρέχονταν εκ των υστέρων καλύτεροι όροι σε οποιονδήποτε άλλο πιστωτή.

([1]) Βλέπε βασιλικό ν.δ. 1/1994 της 20ής Ιουνίου 1994, με το οποίο εγκρίνεται η αναδιατυπωμένη έκδοση του γενικού νόμου για τις κοινωνικές ασφαλίσεις, που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1924 του αστικού κώδικα και στο άρθρο 913 παράγραφος 1.D του εμπορικού κώδικα.

(40) Λαμβανομένων υπόψη των προαναφερθέντων, η Επιτροπή είναι πεπεισμένη ότι αποδεικνύεται επαρκώς ότι το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ενήργησε σύμφωνα με την αρχή του ιδιώτη πιστωτή σε οικονομία αγοράς, σύμφωνα με την απόφαση *Tubacex* [1], διερευνώντας τη λύση που θα εξασφάλιζε όντως την ανάκτηση του μεγαλύτερου δυνατού ποσού υπό τους καλύτερους δυνατούς όρους. Κατά συνέπεια η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το μέτρο που συνίστατο σε εξόφληση των οφειλών της Pickman προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

Μέτρο 7: Δημόσια εγγύηση δανείου

(41) Όσον αφορά το μέτρο 7, η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας διατύπωσε αμφιβολίες σχετικά με το κατά πόσον η Pickman θα ήταν σε θέση να λάβει δάνειο 1,6 εκατ. ευρώ από την Caja Provincial San Fernando de Sevilla y Jerez χωρίς την εγγύηση του IDEA επί του 1,3 εκατ. ευρώ.

(42) Η Επιτροπή αξιολόγησε το μέτρο στο πλαίσιο της ανακοίνωσης για την εγγύηση. Όντως, όπως προσδιορίζεται στο τμήμα 4, οι μεμονωμένες εγγυήσεις δεν αποτελούν κρατικές ενισχύσεις βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, εάν i) ο δανειολήπτης δεν αντιμετωπίζει οικονομικές δυσχέρειες, ii) ο δανειολήπτης έχει θεωρητικά τη δυνατότητα να λάβει δάνειο υπό όρους αγοράς χωρίς την κρατική παρέμβαση, iii) η εγγύηση συνδέεται με συγκεκριμένη οικονομική συναλλαγή, αφορά καθορισμένο μέγιστο ποσό, δεν καλύπτει ποσοστό μεγαλύτερο του 80 % του δανείου και είναι περιορισμένης διάρκειας, και iv) έχει καταβληθεί για την εγγύηση τιμή της αγοράς, που αντιστοιχεί στα διάφορα στοιχεία όπως η διάρκεια και οι παρεχόμενες εξασφαλίσεις.

(43) Με βάση την ανακοίνωση για την εγγύηση και την αντίστοιχη πρακτική της Επιτροπής, ο όρος iii) έχει τηρηθεί δεδομένου ότι η μη χορηγηθείσα εγγύηση συνδέεται με ειδικό δάνειο, η διάρκειά της περιορίζεται στα 10 έτη, και καλύπτει μόνο το 80 % του δανείου, δηλαδή σταθερό ποσό 1,3 εκατ. ευρώ.

(44) Όσον αφορά τον όρο i), η Επιτροπή θεωρεί ότι κατά τη στιγμή που χορηγήθηκε τυπικά το δάνειο και συστάθηκε η εγγύηση, στις 28 Δεκεμβρίου 2005, δεν είχε ολοκληρωθεί η χρονική περίοδος της αναδιάρθρωσης. Ωστόσο, είναι γεγονός ότι τον Δεκέμβριο 2005 η οικονομική κατάσταση της Pickman είχε βελτιωθεί αισθητά και ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης είχε φθάσει σε ένα στάδιο παγίωσης, ενώ το 2006 είχαν σημειωθεί κέρδη 0,7 εκατ. ευρώ. Για τους λόγους αυτούς δεν μπορεί να αποκλεισθεί το ότι η Pickman ήταν προβληματική επιχείρηση όταν χορηγήθηκε η εγγύηση. Ωστόσο, δεδομένου ότι η χρονική περίοδος της αναδιάρθρωσης δεν είχε ολοκληρωθεί, δεν μπορεί να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο η Pickman να αντιμετώπιζε δυσχέρειες. Για τον λόγο αυτό η Επιτροπή δεν μπορεί να αποκλείσει το ενδεχόμενο η εγγύηση να μην έχει αξιολογηθεί βάσει των όρων της αγοράς.

(45) Όσον αφορά τον όρο ii) επισημαίνεται ότι το 2004, όταν η Pickman χαρακτηριζόταν σαφώς προβληματική πέτυχε δάνειο από το Monte de Piedad y Caja de Ahorros de Huelva y Sevilla ύψους 3,3 εκατ. ευρώ, δεδομένου ότι μπορούσε να το εγγυηθεί εξ ολοκλήρου μέσω υποθήκης επί τμήματος των στοιχείων του ενεργητικού της.

(46) Κατά μείζονα λόγο, δεν μπορεί να βεβαιώσει κανείς ότι η Pickman δεν θα ήταν σε θέση να λάβει δάνειο χωρίς την κρατική παρέμβαση, κατά τα τέλη του 2005. Ουσιαστικά, αντίθετα με την περίπτωση κατά την οποία δεν μπορούσε να λάβει δάνειο χωρίς τη δημόσια παρέμβαση το 2004, το πρώτο τμήμα της αναδιάρθρωσης μπόρεσε να ολοκληρωθεί και το σχέδιο να παγιωθεί με βάση μια υγιέστερη χρηματοοικονομική κατάσταση. Επιπλέον, η Pickman εγγυήθηκε το δάνειο της το 2004 απευθείας στην τράπεζα και όχι με το IDEA. Επιπλέον, το γεγονός ότι η Caja Provincial San Fernando de Sevilla y Jerez δέχθηκε να χορήγηση δάνειο στην Pickman με όρους αγοράς και ανέλαβε τον κίνδυνο του 20 % του εν λόγω δανείου χωρίς εγγυήσεις ή επιπλέον τριτεγγυήσεις επί αυτού του τμήματος, επιβεβαιώνει αυτό το συμπέρασμα.

(47) Βάσει των προαναφερθέντων, η Επιτροπή δεν μπορεί να αποκλείσει αφενός ότι στις 28 Δεκεμβρίου 2005 η Pickman χαρακτηριζόταν ακόμα προβληματική επιχείρηση, αφετέρου όμως θεωρεί ότι η Pickman θα μπορούσε να έχει λάβει καταρχάς δάνειο με όρους αγοράς χωρίς την κρατική παρέμβαση, και ως εκ τούτου το ποσό της ενίσχυσης δεν αντιστοιχεί σε ολόκληρο το ποσό του δανείου, αλλά στο ενδεχόμενο οικονομικό πλεονέκτημα που προκύπτει από την ίδια την κρατική εγγύηση.

(48) Τέλος, όσον αφορά τον όρο iv), η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το δάνειο είχε χορηγηθεί για 10 έτη με τιμή αγοράς, δηλαδή με το επιτόκιο Euribor —που τη στιγμή εκείνη ήταν 2,783 μονάδες, συν 1,25 %— ανάλογο με αυτό που ίσχυε στην ισπανική αγορά για πιστώσεις σε εξυγιανθείσες επιχειρήσεις. Όσον αφορά την τιμή που καταβλήθηκε για την εγγύηση, όπως επισημάνθηκε προηγουμένως, δεδομένου ότι δεν μπορεί να αποκλεισθεί ότι η Pickman ήταν προβληματική, θα πρέπει να διαπιστωθεί εάν η προμήθεια ήταν αντίστοιχη με εκείνη της αγοράς. Εν πάση περιπτώσει, δεν μπορεί να αποκλεισθεί, λαμβανομένου υπόψη του καθεστώτος της επιχείρησης, ότι η προμήθεια περιείχε στοιχείο ενίσχυσης. Ωστόσο, θα πρέπει ταυτόχρονα να επισημανθεί ότι βάσει της πρακτικής της Επιτροπής την εποχή εκείνη, το στοιχείο ενίσχυσης φαίνεται να είναι σχετικά περιορισμένο. Πρώτον, η Επιτροπή, δέχεται μια προμήθεια εγγύησης ύψους 1,5 % ως μη περιλαμβάνουσα κρατική ενίσχυση σύμφωνα με την πρακτική της να δέχεται προμήθεια 0,5 % για καθεστώτα παροχής εγγυήσεων για τις υγιείς επιχειρήσεις χωρίς καμία εξασφάλιση [2]. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η προμήθεια είναι τρεις φορές υψηλότερη. Δεύτερον, η εγγύηση στην περίπτωση αυτή

[1] Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 29ης Απριλίου 1999 στην υπόθεση C-342/96 *Ισπανία* κατά *Επιτροπής (Tubacex)*, Συλλογή 1996, σ. I-2459.

[2] Βλέπε π.χ., υπόθεση N 512/07 (ΕΕ C 12 της 17.1.2009, σ. 1).

εξασφαλιζόταν από υποθήκη υπέρ του κράτους η οποία αξιολογείτο σε 10 962 598,56 ευρώ στις 31 Μαΐου 2005 και σε 12 512 066,27 ευρώ στις 4 Οκτωβρίου 2007.

(49) Βάσει των προαναφερθέντων, η Επιτροπή συνάγει ότι η Pickman μπορούσε να λάβει δάνειο χωρίς την κρατική παρέμβαση χάρη σε εξασφαλίσεις υψηλής ποιότητας και στη βελτίωση της οικονομικής της κατάστασης. Για τον λόγο αυτό, η ενίσχυση δεν υπολογίζεται βάσει του συνολικού ποσού του δανείου. Η ενίσχυση συνίσταται στη διαφορά μεταξύ της προμήθειας που καταβλήθηκε και εκείνης που θα έπρεπε να καταβάλει μια επιχείρηση σε ανάλογη κατάσταση, λαμβανομένης υπόψη της πλήρους οικονομικής εγγύησης που χορηγήθηκε. Λαμβάνοντας υπόψη το περιορισμένο ποσό του δανείου των 1,6 εκατ. ευρώ, την υψηλή ποιότητα της εγγύησης και το γεγονός ότι καταβλήθηκε προμήθεια 1,5 %, η Επιτροπή θεωρεί ότι το στοιχείο ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τις 100 000 ευρώ, το όριο ήσσονος σημασίας που ίσχυε τότε ([1]).

Μέτρα 3 έως 6: Συμμετοχικά δάνεια και επιχορηγήσεις

(50) Όσον αφορά τα μέτρα 3 έως 6, η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας εξέφρασε αμφιβολίες για το κατά πόσο μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελούν ενίσχυση σύμφωνα με την αρχή του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία αγοράς.

(51) Οι αμφιβολίες αυτές επιβεβαιώνονται στην παρούσα απόφαση. Ουσιαστικά, οι επιχορηγήσεις δεν ήταν επιστρεπτέες, τα δε συμμετοχικά δάνεια έπρεπε να επιστρέφονται σε ετήσια βάση από το 10 % των κερδών που δεν παρήγαν τόκους, κατά τρόπο που είναι προφανές ότι η Αυτόνομη Περιφέρεια της Ανδαλουσίας δεν συμπεριφέρθηκε όπως θα είχε συμπεριφερθεί ένας ιδιώτης επενδυτής σε οικονομία αγοράς, δεδομένου ότι δεν ανέμενε απόδοση της επένδυσης. Επιπλέον τα μέτρα αυτά που εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο του σχεδίου αναδιάρθρωσης για τη χρονική περίοδο 2004–2009, εγκρίθηκαν από την Αυτόνομη Περιφέρειας της Ανδαλουσίας και ως εκ τούτου καταλογίζονται στο κράτος ή σε δημόσια αρχή. Τα μέτρα αυτά παρείχαν σε έναν μόνο δικαιούχο, την Pickman πλεονέκτημα επιλεκτικά που συνίστατο σε προτιμησιακά δάνεια και άμεσες επιχορηγήσεις, τα οποία γενικά δεν διαθέτουν άλλες επιχειρήσεις. Η Pickman λειτουργεί σε ένα τμήμα της αγοράς των ειδών εστίασης (πιατικών), κεραμικών και ειδών φαγεντιανής. Δεδομένου ότι τα προϊόντα αυτά διοχετεύονται στο εμπόριο στην Κοινότητα, τα συγκεκριμένα μέτρα μπορεί να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό και να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Η Ισπανία δεν αμφισβητεί τον χαρακτηρισμό των μέτρων αυτών ως κρατικών ενισχύσεων.

(52) Κατά συνέπεια, τα μέτρα 3 έως 6 αποτελούν κρατική ενίσχυση σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ. Το δε συμβιβάσιμό τους θα πρέπει να αξιολογηθεί κατά συνέπεια. Το ότι η ενίσχυση είχε ήδη χορηγηθεί, κατά παράβαση της υποχρέωσης των κρατών μελών να την ανακοινώσουν προηγουμένως, που ορίζεται από το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ, συνεπάγεται η ενίσχυση είναι παράνομη.

Συμβιβάσιμο της ενίσχυσης

(53) Το άρθρο 87 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης ΕΚ, προβλέπει εξαιρέσεις στο γενικό ασυμβίβαστο που περιγράφεται στην παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου. Σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης ΕΚ ειδικότερα, μπορούν να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά οι ενισχύσεις που προορίζονται να προωθήσουν την ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που να αντίκειται προς το κοινό συμφέρον.

(54) Δεδομένου ότι το μέτρο 7 δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση, βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 41 έως 50, αντίθετα με αυτό που είχε θεωρηθεί προκαταρκτικά στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή κρίνει ότι το συμβιβάσιμο των μέτρων 3 έως 6 δεν πρέπει να αξιολογηθεί σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του 2004.

(55) Όντως, στο σημείο 104 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2004 διασαφηνίζεται ότι «Η Επιτροπή θα εξετάζει κατά πόσον συμβιβάζεται με την κοινή αγορά κάθε ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης η οποία χορηγείται χωρίς την άδεια της και, επομένως, κατά παράβαση του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης βάσει των παρουσών κατευθυντηρίων γραμμών εάν όλη η ενίσχυση ή μέρος αυτής χορηγείται μετά τη δημοσίευσή τους στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*».

(56) Σχετικά με το θέμα αυτό, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι τα μέτρα 3 έως 6 —ένα εξαιρετικό εγχείρημα που προβλέπεται από το σχέδιο αναδιάρθρωσης— εφαρμόστηκαν κατά την ημερομηνία έγκρισης του σχεδίου από τις ισπανικές αρχές, στις 2 Μαρτίου 2004, χωρίς να έχει χορηγηθεί κανένα τμήμα της ενίσχυσης μετά τη δημοσίευση των κατευθυντήριων γραμμών του 2004. Για τον λόγο αυτό εφαρμόζονται οι κατευθυντήριες γραμμές του 1999.

(57) Στο τμήμα 3.2.2 των κατευθυντηρίων γραμμών του 1999 καθορίζονται οι όροι για την έγκριση των ενισχύσεων αναδιάρθρωσης, που υπόκεινται στην ειδική διάταξη του σημείου 55, που στην περίπτωση των ΜΜΕ προβλέπει ότι οι συγκεκριμένοι όροι εφαρμόζονται λιγότερο αυστηρά και χωρίς να απαιτούνται συνήθως αντισταθμίσματα. Η Επιτροπή προέβη στην ειδική αυτή αξιολόγηση σε μια υπόθεση, που αφορούσε μεταξύ άλλων, και μια ΜΜΕ του τομέα της κατασκευής κεραμικών πιατικών και φαγεντιανών ειδών, της επιχείρησης Porcelanas del Principado ([2]).

([1]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 69/2001της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 30).

([2]) Βλέπε απόφαση 2004/32/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 11 της 16.1.2004, σ. 1).

(58) Καταρχάς, είναι γεγονός ότι η επιχείρηση θεωρείται προβληματική σύμφωνα με ότι ορίζουν οι κατευθυντήριες γραμμές. Όπως αποδέχθηκαν οι ισπανικές αρχές, μέχρι το 2004, η Pickman ήταν προβληματική, εάν λάβει κανείς υπόψη του ότι ίδιοι οι πόροι της ήταν αρνητικοί, οι δε ζημίες της αυξάνονταν, ενώ τμήμα των στοιχείων του ενεργητικού της είχε υποθηκευθεί υπέρ της επιχείρησης RUMASA, και γι' αυτόν το λόγο σχεδόν με βεβαιότητα όδευε βραχυπρόθεσμα σε παύση των δραστηριοτήτων της.

(59) Δεύτερον, η χορήγηση της ενίσχυσης υπέκειτο στην εκτέλεση ενός σχεδίου αναδιάρθρωσης, η διάρκεια του οποίου πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο σύντομη, πρέπει να αποκαταστήσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της επιχείρησης εντός λογικών χρονικών ορίων, ξεκινώντας από ρεαλιστικές προβλέψεις όσον αφορά τους μελλοντικούς όρους εκμετάλλευσης. Όσον αφορά τις ΜΜΕ, σύμφωνα με την πρακτική της Επιτροπής η διάταξη του στοιχείου 55 της αιτιολογικής σκέψης ερμηνεύτηκε κατά τρόπο που να μην απαιτείται να εγκρίνει η ίδια η Επιτροπή το σχέδιο στις περιπτώσεις καθεστώτων που εφαρμόζονται στις ΜΜΕ.

(60) Όπως επεσήμαναν οι ισπανικές αρχές, η Pickman διαβίβασε στις εθνικές αρχές σχέδιο αναδιάρθρωσης, εκπονημένο από τους ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες της Auditoría y Consulta S.A. το οποίο:

— περιγράφει τις συνθήκες που κατέστησαν την επιχείρηση προβληματική: αλλαγή ιδιοκτητών, ασυνεχής και ακατάλληλη διαχείριση, απογοήτευση λόγω των μεγάλων διαστάσεων και της έλλειψης ισορροπίας κατά την κατανομή του προσωπικού, υψηλό επίπεδο ζημιών και υψηλό κόστος ανά μονάδα προϊόντος σε σύγκριση με τους ανταγωνιστές, υπερβολικά αποθέματα, ελλειμματική χρησιμοποίηση των μέσων, έλλειψη μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης στρατηγικής και πολιτικής πωλήσεων,

— αναλύει τη χρηματοοικονομική κατάσταση της Pickman με βάση τα στοιχεία των ετών 2000–2003: αρνητικοί πόροι, αποκλεισμός ορισμένων στοιχείων του ενεργητικού, υψηλή αναλογική σχέση του χρέους και σοβαρά προβλήματα ρευστότητας, μείωση της αποδοτικότητας και του ύψους των πωλήσεων, με συνέπεια τη σχετική αύξηση των επιπτώσεων στις δαπάνες προσωπικού,

— προσδιορίζει την ανταγωνιστική θέση της Pickman στη σχετική αγορά με μερίδια της αγοράς πολύ περιορισμένα σε σύγκριση με τους ανταγωνιστές της, επισημαίνοντας τα ασθενή και ταυτόχρονα τα ισχυρά στοιχεία της, κυρίως την εξαιρετική φήμη της όσον αφορά την ποιότητα και την ιστορική και πολιτιστική της αξία για την ισπανική παράδοση.

(61) Επιπλέον, στο σχέδιο αναδιάρθρωσης έχουν προγραμματιστεί δύο διαφορετικά στάδια: το πρώτο προέβλεπε τις περισσότερες παρεμβάσεις το 2004, ενώ το δεύτερο συνίστατο στη σταδιακή παγίωση της γενικής κατάστασης της Pickman, κατά τα έτη 2005–2009, (βλέπε πίνακα 2). Οι παρεμβάσεις αυτές, που είχαν ως στόχο τη βελτίωση των διαρθρωτικών ελλείψεων της επιχείρησης και εξασφάλιζαν τη μακροχρόνια βιωσιμότητά της αναφέρονταν στην εγκαθίδρυση ενός νέου τρόπου διαχείρισης, σχεδιασμού και οργανογράμματος προσαρμοσμένου στη διαδικασία παραγωγής, στη μείωση και ανακατανομή του προσωπικού, στη διαπραγμάτευση νέας συλλογικής σύμβασης, στην αναδιοργάνωση της δραστηριότητας των μονάδων με επιδίωξη της βελτιστοποίησης τους, του τεχνολογικού εκσυγχρονισμού και σημαντικής ΤΠ, την επένδυση σε ένα εμπορικό τμήμα από πλευράς προσωπικού και εκστρατειών εμπορικής προώθησης, στη δημιουργία νέων δικτύων διανομής, στην εξισορρόπηση μεταξύ των ιδίων πόρων και του κεφαλαίου, στην αναπροσαρμογή του αναλογικού τμήματος του χρέους και στην επίτευξη μιας ελάχιστης ρευστότητας.

(62) Στο σχέδιο, οι προαναφερθείσες παρεμβάσεις αναφέρονται σε διάφορες υποθέσεις και αντικατοπτρίζουν την πλέον αισιόδοξη, τη λιγότερο αισιόδοξη και τη μεσαία υπόθεση, καθώς και την επιλογή των ενδιάμεσων υποθέσεων παραγωγικότητας σε επίπεδο 75 %, και επίπεδα πωλήσεων που αντικατοπτρίζουν τις πωλήσεις που σημείωσε η επιχείρηση το 2002, φαίνεται να αντικατοπτρίζουν κάποιες ρεαλιστικές χρηματοοικονομικές προβλέψεις, τα κύρια αριθμητικά στοιχεία των οποίων περιλαμβάνονται στον πίνακα 1 και τα οποία μέχρι στιγμής έχουν όντως επιτευχθεί.

Πίνακας 1

(σε εκατ. EUR)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Κύκλος εργασιών	2,7	4,4	6,5	7,5	9,3	10,6
Ίδιοι πόροι	– 7,1	– 7,9	– 7,2	– 5,8	– 2,9	0,9
Δαπάνες εκμετάλλευσης	– 5,5	– 5,4	– 5,5	– 5,2	– 5,3	– 5,6
Δαπάνες προσωπικού	– 3,2	– 3,2	– 3,2	– 3,1	– 3,2	– 3,3
Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού	0,4	0,01	0,1	0,07	0,1	0,2
Αποτελέσματα χρήσης	– 1,9	– 0,2	1,4	2,0	3,5	4,6

(63) Τρίτον θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε αθέμιτη νόθευση του ανταγωνισμού, δεδομένου ότι «Οι ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που ανήκουν στην κατηγορία των ΜΜΕ κατά κανόνα επηρεάζουν τους όρους των εμπορικών συναλλαγών λιγότερο από ότι οι ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις», «η χορήγηση των εν λόγω ενισχύσεων στις ΜΜΕ δεν συνδέεται κατά κανόνα με τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων», (στοιχείο 55 των κατευθυντηρίων γραμμών του 1999). Σχετικά με το θέμα αυτό, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η Pickman είναι μια μεγάλη επιχείρηση που απασχολεί 137 εργαζόμενους, με πωλήσεις 2 εκατ. ευρώ το 2003, και με περιορισμένο μερίδιο στην κοινοτική αγορά. Επίσης θα πρέπει να επισημανθεί επίσης ότι στην περίπτωση της Porcelanas del Principado, μεσαίας επιχείρησης που λειτουργούσε στον ίδιο τομέα, η Επιτροπή δεν είχε απαιτήσει αντισταθμιστικά μέτρα. Σύμφωνα με την ίδια πρακτική, η περιορισμένη νόθευση του ανταγωνισμού που μπορούσε να προκαλέσει η ενίσχυση στην Pickman δεν επιβάλλει τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων

(64) Επιπλέον, όπως φαίνεται στην περίπτωση της Pickman i) δεν προβλέπεται αύξηση της παραγωγικής ικανότητας ως συνέπεια του σχεδίου αναδιάρθρωσης, ii) το προσωπικό της επιχείρησης θα αναδιοργανωθεί με περικοπές σε ορισμένες μονάδες παραγωγής και επενδύσεις στον εμπορικό τομέα και στην πληροφορική, iii) το μέγεθος της Pickman είναι περιορισμένο, και άρα η επιχείρηση μπορεί να λάβει ενισχύσεις, iv) η παρουσία που μπορεί να έχει η επιχείρηση στην αγορά είναι πολύ περιορισμένη και ήταν ακόμα πιο περιορισμένη σε σύγκριση με τους ανταγωνιστές της το 2003 (βλέπε προαναφερθείσα μελέτη αγοράς), και τέλος, v) σύμφωνα με τον χάρτη ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα στην Ισπανία για την περίοδο 2000–2006 ([1]), η Ανδαλουσία αποτελούσε ζώνη NUTS II και στηριζόμενη στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ/ΠΑΔ που δεν υπερβαίνει το 60 % του κοινοτικού μέσου όρου, θα μπορούσε να εμπέσει στο πεδίο εφαρμογή τους άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συνθήκης ΕΚ.

(65) Για τους λόγους αυτούς, και ιδίως λόγω της δέσμευσης της Pickman να μην αυξήσει την ικανότητα παραγωγής της, του γεγονότος ότι η δικαιούχος εμπίπτει στον ορισμό των ΜΜΕ, έχει περιορισμένη ανταγωνιστική θέση και βρίσκεται σε ενισχυόμενη περιοχή, η Επιτροπή σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική, θεωρεί ότι πληρούται ο τρίτος όρος, δεδομένου ότι η νόθευση του ανταγωνισμού που προκαλείται από τα εφαρμοζόμενα μέτρα είναι περιορισμένη και όχι κατά τρόπο που να αντίκειται στο κοινό συμφέρον.

(66) Τέταρτον, το ποσό και η ένταση της ενίσχυσης θα πρέπει να περιορίζονται στο απολύτως αναγκαίο που απαιτείται για την αναδιάρθρωση σε συνάρτηση με τα χρηματοοικονομικά διαθέσιμα της επιχείρησης. Αναμένεται ότι η δικαιούχος της ενίσχυσης θα συμβάλει σημαντικά στο σχέδιο αναδιάρθρωσης μέσω ιδίων πόρων δεδομένου ότι αυτό θεωρείται προϋπόθεση ότι η αγορά έχει εμπιστοσύνη στην αποκατάσταση της βιωσιμότητάς της.

(67) Από την άλλη πλευρά, το ποσό της ενίσχυσης που οι ισπανικές αρχές χορήγησαν στην Pickman ανέρχεται συνολικά σε 4,46 εκατ. ευρώ. Σημαντικό μέρος της ενίσχυσης χρειάστηκε να χρησιμοποιηθεί για την εξόφληση των πιστωτών βραχυπρόθεσμα («Inversiones Jara S.A.» και «Faïencerie de Bouskoura»), ενώ οι επιχορηγήσεις χρησιμοποιήθηκαν για την κάλυψη κόστους εργατικού δυναμικού και κυρίως για επενδύσεις που έπρεπε να πραγματοποιηθούν κατά τα επόμενα χρόνια, όπως αναλύεται στον πίνακα 2.

Πίνακας 2

(σε εκατ. EUR)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Επενδύσεις σε ενσώματα και άυλα στοιχεία του ενεργητικού (*)	1,3	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06

(*) Οι επενδύσεις συνίστανται σε δαπάνες για εγκαταστάσεις πληροφορικής και λογισμικού (45 %), κατασκευές (1,5 %), τεχνικές (12 %) και άλλες εγκαταστάσεις (3 %).

(68) Από την άλλη πλευρά, η Pickman συνέβαλε στη βιωσιμότητά της με ποσό ύψους 6,24 εκατ. ευρώ, που προερχόταν από ιδιωτικά δάνεια τα οποία έλαβε ο νέος ιδιοκτήτης με όρους αγοράς και χωρίς κανενός είδους δημόσια στήριξη. Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει το 58,3 % της συνολικής χρηματοδότησης, στην οποία η Pickman «συνεισέφερε σημαντικά», προσαρμοζόμενη πλήρως στις διατάξεις των κατευθυντηρίων γραμμών του 1999. Επιπλέον, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού της επιχείρησης, που περιλαμβάνονται στον πίνακα 1 δείχνουν σαφώς ότι το σχέδιο δεν οδηγεί σε υπερβολική ρευστότητα. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θεωρεί ότι η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας της επιχείρησης.

([1]) Βλέπε απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση Ν 773/1999, Χάρτης ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα για την περίοδο 2000–2006 (ΕΕ C 184 της 1.7.2000, σ. 22).

(69) Εν κατακλείδι, η Επιτροπή θεωρεί ότι, λαμβανομένων υπόψη των προαναφερθέντων, τα μέτρα 3 έως 6 που προβλέπονται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης της Pickman πληρούν τους όρους που προβλέπουν οι κατευθυντήριες γραμμές του 1999 για τις ΜΜΕ και πρέπει να θεωρηθούν συμβιβάσιμα με την κοινή αγορά σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης.

8. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ**

(70) Βάσει των προαναφερθέντων, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι:

α) το μέτρο 2 δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση δεδομένου ότι το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ενήργησε με την αναμενόμενη επιμέλεια ενός ιδιώτη πιστωτή σε οικονομία αγοράς·

β) τα μέτρα 3 έως 6 αποτελούν κρατική ενίσχυση συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του 1999·

γ) το μέτρο 7 περιλαμβάνει στοιχείο κρατικής ενίσχυσης που βρίσκεται κάτω από το όριο ήσσονος σημασίας που εφαρμοζόταν κατά τη στιγμή της χορήγησης της ενίσχυσης,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η ενίσχυση που χορήγησε η Ισπανία με το μέτρο 2, που συνεπάγεται εξόφληση χρεών προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων μέσω μεμονωμένης συμφωνίας διαφορετικής από τη γενική συμφωνία πιστωτών δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, δεδομένου ότι τηρείται η αρχή του ιδιώτη πιστωτή σε οικονομία αγοράς.

Η ενίσχυση που χορήγησε η Ισπανία με τα μέτρα 3, 4, 5 και 6, όσον αφορά συμμετοχικά δάνεια και επιχορηγήσεις που χορήγησε η Αυτόνομη Περιφέρεια της Ανδαλουσίας στο πλαίσιο σχεδίου αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε μόνο σε εθνικό επίπεδο αποτελεί παράνομη κρατική ενίσχυση η οποία βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ συμβιβάζεται με την κοινή αγορά.

Η ενίσχυση που χορήγησε η Ισπανία μέσω του μέτρου 7, που συνίσταται σε εγγύηση της Αυτόνομης Περιφέρειας της Ανδαλουσίας ύψους 1,3 εκατ. ευρώ επί δανείου 1,6 εκατ. ευρώ, αποτελεί ενίσχυση ήσσονος σημασίας, εκτός πεδίου εφαρμογής του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Βασίλειο της Ισπανίας.

Βρυξέλλες, 13 Μαΐου 2009.

Για την Επιτροπή

Neelie KROES

Μέλος της Επιτροπής